

Startside>Familierechtige forhold og arv>Forældresvar, forældremyndighed og samværret Forældresvar, forældremyndighed og samværret

Sverige

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

"Forældresvar" omfatter bl.a. rettigheder og forpligtelser i forbindelse med omsorgen for barnets person og ejendom, f.eks. spørgsmål som angår forældremyndigheden over barnet, barnets bopæl, samvær med barnet samt værgemål.

Ved forældremyndighed forstås det juridiske ansvar for barnets person. Indehaveren af forældremyndigheden har ret og pligt til at afgøre spørgsmål om barnets personlige forhold, for eksempel hvor barnet skal bo, og hvilken skole barnet skal gå i. Indehaveren af forældremyndigheden har ansvaret for at sikre, at barnets behov for omsorg, sikkerhed og god opvækst tilgodeses. Indehaverne af forældremyndigheden over barnet har også ansvaret for det tilsyn med barnet, som er nødvendige under hensyntagen til dets alder, udvikling og andre faktorer, og skal overvåge, at barnet modtager tilfredsstillende forsørgelse og uddannelse. I takt med barnets stigende alder og udvikling skal indehaveren af forældremyndigheden tage øget hensyn til barnets synspunkter og ønsker.

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

Almindeligvis er det barnets forældre eller en af dem, der er indehavere af forældremyndigheden. Hvis barnets forældre er gift med hinanden ved barnets fødsel, har forældrene automatisk fælles forældremyndighed over barnet. Gifter forældrene sig først senere, får de gennem ægteskabet automatisk fælles forældremyndighed. Hvis et barns forældre ikke er gift med hinanden, når barnet bliver født, har moderen forældremyndigheden over barnet. Forældrene kan dog på enkel måde – gennem en registrering – få fælles forældremyndighed. Faderen kan også anlægge sag ved domstolene for at få fælles forældremyndighed eller forældremyndigheden over barnet alene.

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

I nogle tilfælde kan forældremyndigheden over et barn overføres fra et barns forældre eller en af dem til en særligt tilforordnet forældremyndighedsindehaver. En sådan overførsel kan blive aktuel, hvis en forælder gør sig skyldig i misbrug eller forsømmelighed eller andre mangler i omsorgen for et barn på en måde, som medfører en vedvarende risiko for barnets sundhed eller udvikling. En overførsel kan også blive aktuel, hvis en af eller begge forældrene er varigt forhindrede i at udøve forældremyndigheden over barnet.

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

Hvis forældrene bliver skilt, fortsætter den fælles forældremyndighed, uden at retten behøver at træffe nogen afgørelse om det i forbindelse med skilsmissen. Hvis nogen af forældrene ønsker en ændring i forældremyndigheden, skal de anmode om, at den fælles forældremyndighed ophæves.

Hvis nogen af forældrene ønsker en ændring i forældremyndigheden, kan spørgsmålet om forældremyndighed afgøres ved domstolene. Er forældrene enige om en ændring, kan de regulere spørgsmålet i en aftale uden domstolenes medvirken. For at være gyldig skal denne aftale godkendes af det sociale udvalg [socialnämnden]. Det samme gælder spørgsmålet om, hos hvilken af forældrene barnet skal bo, og hvordan samværet med den anden forælder skal udformes.

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

En sådan aftale skal være skriftlig og skal være underskrevet af begge forældre. Desuden skal den godkendes af det sociale udvalg i den kommune, hvor barnet er tilmeldt folkeregistret.

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

Kommunen har gennem det sociale udvalg en forpligtelse til at tilbyde forældrene sagkyndig vejledning med henblik på at nå til enighed om spørgsmål vedrørende forældremyndighed, barnets bopæl og samvær (samarbejdsamtaler). Samarbejdsamtaler er frivillige, og de forudsætter således, at begge forældre i fællesskab anmoder om samtaler. Hvis forældrene kan nå til enighed om spørgsmålene om forældremyndighed, bopæl og samvær, kan de indgå en aftale, som efter det sociale udvalgs godkendelse får samme virkning som en dom i retten.

Hvis forældrene henvender sig til retten, kan denne henvise dem til det sociale udvalg med henblik på en samarbejdsaftale, hvis sådanne samtaler ikke tidligere har været gennemført, og retten vurderer, at forudsætningerne for mindelige løsninger er til stede. Hvis forældrene har gennemført samarbejdsamtaler, men ikke er nået til enighed, kan retten udpege en person til at mægle mellem forældrene. Retten har en generel forpligtelse til at arbejde for mindelige løsninger i sager om forældremyndighed, bopæl og samvær.

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

Retten kan træffe afgørelse om

forældremyndighed (eneforældremyndighed eller fælles forældremyndighed),

barnets bopæl (hvem af forældrene, barnet skal bo hos, eller om barnet skal bo skiftevis hos forældrene), og

samvær (barnets ret til samvær med den forælder, som barnet ikke bor hos).

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

Den forælder, der har forældremyndigheden over barnet, har ret til alene at træffe afgørelse om barnets personlige forhold. Indehaveren af forældremyndigheden behøver ikke at rådføre sig med den anden forælder eller have dennes godkendelse i disse spørgsmål. Barnet har dog ret til samvær den anden forælder, og indehaveren af forældremyndigheden har en forpligtelse til at tilgode denne ret. Indehaveren af forældremyndigheden har også pligt til at give den anden forælder oplysninger, der kan lette samværet med barnet.

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

Fælles forældremyndighed betyder, at begge forældre sammen skal træffe beslutning om barnets personlige forhold. Udgangspunktet er, at forældrene skal blive enige om alle spørgsmål vedrørende barnet. Uenighed om spørgsmål om samvær og barnets bopæl kan dog afgøres af retten (se ovenfor).

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

En forælder kan anlægge sag om forældremyndighed, bopæl eller samvær ved den tingsret, hvor barnet har sit opholdssted. Hvis der ikke er nogen kompetent tingsret, er Stockholm tingsret kompetent. Spørgsmål om forældremyndighed, bopæl og samvær kan også behandles under en skilsmisssag.

En stævning skal være skriftlig og være underskrevet af sagsøgeren eller dennes repræsentant. Stævningen skal indeholde oplysninger om parterne, en bestemt påstand, dvs. hvad man ønsker, at retten skal fastslå, baggrunden for sagen, en angivelse af de beviser, der påberåbes, og hvad der skal dokumenteres ved hvert enkelt bevis, samt en angivelse af de omstændigheder, som bevirker, at retten har kompetence. De skriftlige beviser, der påberåbes, bør indgives sammen med stævningen.

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

Spørgsmål om forældremyndighed, bopæl og samvær er indispositive.

Generelt gælder det, at spørgsmål om forældremyndighed, bopæl og samvær skal behandles hurtigt. Retten kan træffe en midlertidig afgørelse om forældremyndighed, bopæl og samvær. En midlertidig afgørelse kan f.eks. vedrøre spørgsmålet om, hvor barnet skal bo, medens sagen verserer, og den gælder, indtil spørgsmålet er afgjort gennem en kendelse, der er blevet retskraftig.

Selv om der ikke findes nogen selvstændig formel ordning for særlig hurtig behandling af spørgsmål om forældremyndighed, bopæl og samvær, foretages i hvert enkelt tilfælde en vurdering af, hvor meget sagen haster.

12 Kan jeg få retshjælp?

I sager om forældremyndighed, bopæl og samvær er hovedreglen, at hver part bærer sine egne omkostninger.

Retshjælp kan bevilges, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

En dom eller kendelse om forældremyndighed, bopæl eller samværsret kan appelleres til hovretten. For at hovretten kan antage appellen til realitetsbehandling, kræves dog først, at der gives appelltilladelse.

En dom eller kendelse afsagt af hovretten kan appelleres til Högsta domstolen. For at Högsta domstolen kan antage appellen til realitetsbehandling, kræves appelltilladelse.

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldbyrdet.

Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

Det er muligt at fuldbyrde domme, afgørelser eller aftaler om forældremyndighed, bopæl eller samvær. Fuldbyrdelse begæres hos tingsretten på det sted, hvor barnet har sit opholdssted. Hvis ingen anden domstol er kompetent, behandles spørgsmålet om fuldbyrdelse i Stockholms tingsret.

Tingsretten kan træffe bestemmelse om forskellige foranstaltninger. I første omgang forsøger man sædvanligvis at få barnet udleveret ad frivillighedens vej. Hvis det ikke kan lade sig gøre, kan retten i sidste ende pålægge tvangsbøder eller træffe bestemmelse om afhentning. En tvangsbøde betyder, at den, der har barnet i sin varetægt, trues med at skulle betale et betydeligt pengebeløb, hvis han eller hun ikke afleverer barnet. Afhentning er en meget usædvanlig foranstaltning, der kun besluttet, hvis det ikke er muligt at løse problemet på anden måde og for at undgå alvorlig skade på barnet. Det indebærer, at politiet afhenter barnet og overlader det til forældremyndighedsindehaveren.

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldbyrdet i denne medlemsstat?

I visse tilfælde Bruxelles II-forordningen. Anmodningen om fuldbyrdelsespåtegning indgives i Sverige til Svea hovret.

I andre tilfælde gælder for lande, der har tiltrådt Europarådets konvention af 1980 og Haag-konventionen af 1996, disse konventioner. Anmodning om fuldbyrdelse i henhold til Europarådets konvention af 1980 indgives til tingsretten på det sted, hvor barnet har opholdssted. Anmodninger om fuldbyrdelse i henhold til Haag-konventionen af 1996 indgives til Svea hovret.

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

Bestemmelser om dette findes i Bruxelles II-forordningen.

I øvrigt kan en indsigelse om, at en afgørelse ikke er gyldig eller ikke kan fuldbyrdes, fremsættes i de tilfælde, hvor spørgsmålet aktualiseres.

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

Hovedreglen er, at det er loven i det land, hvor barnet har opholdssted, der finder anvendelse.

Sidste opdatering: 23/07/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.